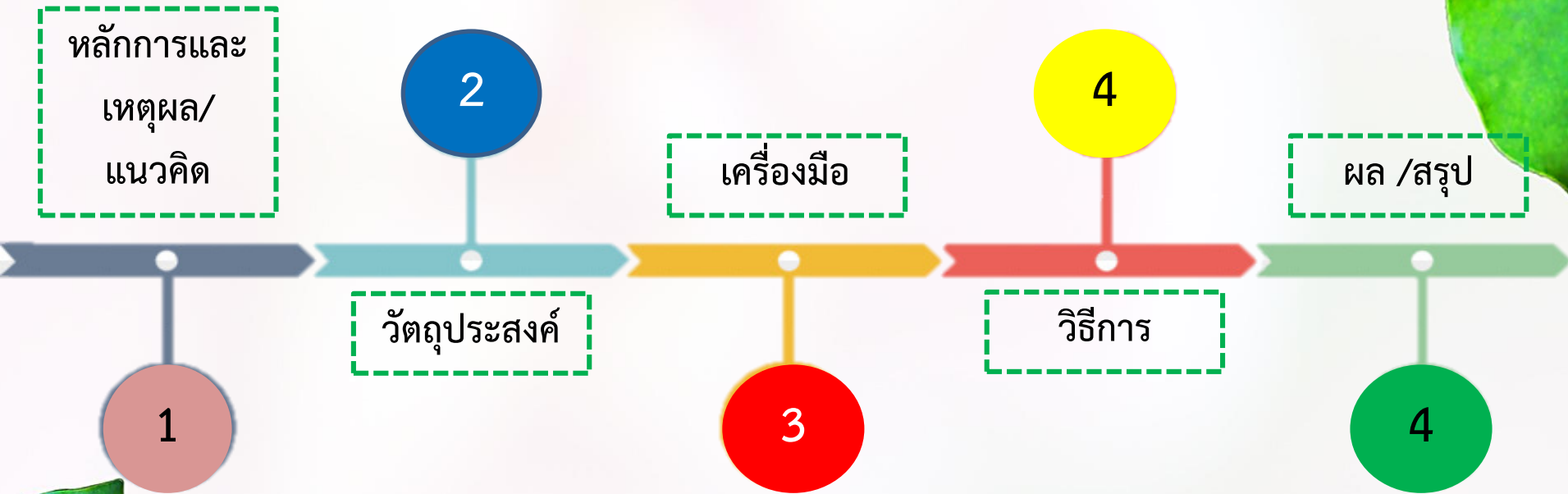

ศึกษาผลการพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิต และคุณภาพชีวิตของคนพิการทางจิต โดยชมรมจิตอาสาในชุมชน

ขนิษฐา ด้านธีรวนิชย์
นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
โรงพยาบาลสวนสราญรมย์

สิรภัฏ ถนิมพาสน์, จิรรัตน์ นวนไหม ,ลลิตพร พูลชัย

ศึกษาผลการพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิตของคนพิการทางจิต โดยชมรมจิตอาสาในชุมชน

1

หลักการ และเหตุผล

- ประชากร 1 ใน 5 ของประเทศมีปัญหาสุขภาพจิต ทำให้เกิดความพิการและสูญเสียสุขภาพะไปเป็นจำนวนมาก
 - ปัญหาสุขภาพจิตส่งผลกระทบต่อผู้ป่วย/ผู้พิการ /ญาติ / ผู้ดูแล และบุคคลในสังคมด้วย
- ในประเทศไทยมีคนพิการประมาณ 1.9 ล้านคน เป็นคนพิการทางด้านจิตใจหรือ พฤติกรรม 214,554 คน คิดเป็น 16 % ของคนพิการทั่วประเทศ

ที่มา: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปีพ.ศ.2558

หลักการ และเหตุผล

- สถิติคนพิการทางจิตหรือพฤติกรรมในเขตบริการสุขภาพที่ 11 (7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน) 13,740 คน (เพิ่มขึ้นทุกๆปี)
 - ปัญหาการเข้าถึงบริการหรือ สวัสดิการของรัฐทั้งด้านการส่งเสริมอาชีพ การจ้างงาน รายได้ ด้านการรักษาพยาบาล และด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการทางจิต (เข้าถึงบริการเพียง 40%)
- ปัจจุบันงานสุขภาพจิตเข้าสู่ยุคของการส่งเสริมและป้องกัน
- แนวคิดหลักในการเสริมสร้างสมรรถภาพ ทางจิตให้ มีคุณภาพชีวิตและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้ประชาชน

สามารถพึ่งพาตนเองและดูแลช่วยเหลือกัน

ที่มา: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปีพ.ศ.2558
: สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปี 2551

แนวคิดและปัญหาในการพัฒนา ฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการทางจิตหรือพฤติกรรม

- ✓ ผู้ป่วยจิตเวชมีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับชุมชน
- ✓ ขาดการสนับสนุน หรือให้โอกาสใน การปฏิบัติกิจวัตรพื้นฐาน และความสามารถ ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีคุณค่า
- ✓ ทักษะในแง่ลบของญาติที่ต้องดูแลผู้ป่วย ระยะยาว
- ✓ ขาดความต่อเนื่องของการบริการ ไม่มีทางเลือกที่เหมาะสม
- ✓ นโยบาย ในปัจจุบันที่เน้นการจำหน่ายผู้ป่วยโดยเร็ว

พัฒนาทักษะ การดำรงชีวิตเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทาง
จิตเวชของคนพิการทางจิตและพฤติกรรม และให้การฟื้นฟูสมรรถภาพตามความ
บกพร่องที่ปรากฏ

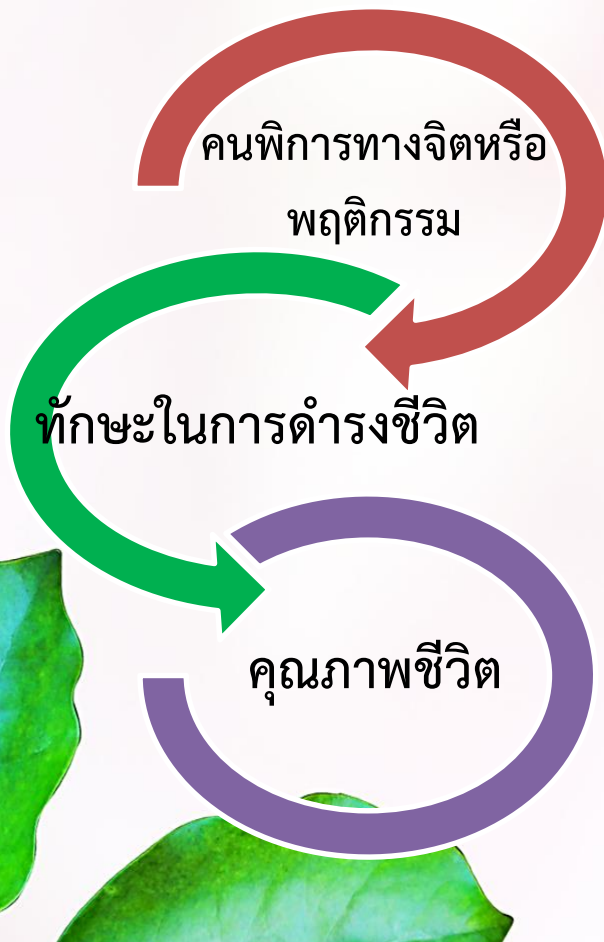

พื้นที่ดำเนินการ

ติดตามทักษะในการดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิตของคนพิการทางจิต

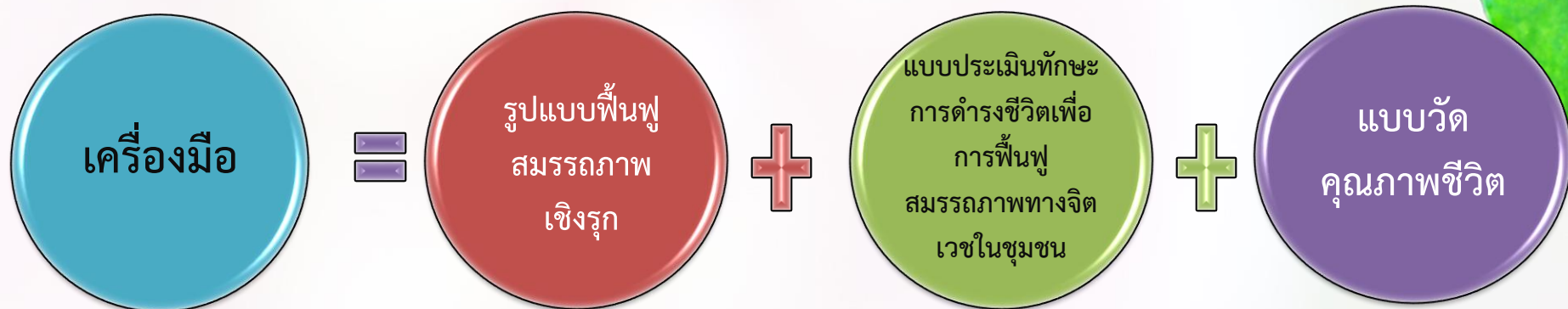

ผู้ป่วยจิตเวชที่ได้รับการขึ้นทะเบียนรับรอง
ความพิการจากกระทรวงพัฒนาสังคมฯ

1. ทักษะด้านสุขอนามัยส่วนตัว
2. ทักษะการอยู่อาศัยในครัวเรือน
3. ทักษะการสื่อสาร
4. ทักษะการอยู่อาศัยในชุมชน
5. ทักษะการผ่อนคลาย
6. ทักษะการทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ

- การรับรู้และประเมินค่าของบุคคล 4 ด้าน
1. ด้านร่างกาย
 2. ด้านจิตใจ
 3. ด้านความสัมพันธ์ภาพทางสังคม
 4. ด้านสิ่งแวดล้อม

3 เครื่องมือ

เครือข่ายจิตอาสาทั้ง 2 ชมรม วิเคราะห์สภาพปัญหาข้อจำกัดการเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการทางจิต พร้อมออกแบบกิจกรรมฟื้นฟูเชิงรุกเข้าถึงบ้าน

living skills assessment for psychiatric rehabilitation (LSD 30)

เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ:WHOQOL 26 ข้อ

ทำงานร่วมกับเครือข่ายจิตอาสาในชุมชน

รพ.กาญจนดิษฐ์
- รพ.อ่าวลึก

-ชมรมกาญจนดิษฐ์จิตสัมพันธ์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

-ชมรมตะวันยิ้ม จังหวัดกระบี่

- เทศบาลตำบลอ่าวลึกใต้

- เทศบาลตำบลท่าอุแท

ชุมชนเป็นฐาน

ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน 2562 (36 คน)

ให้ความรู้การฟื้นฟู
สมรรถภาพและ
ทักษะในการ
ดำรงชีวิต6ด้าน
(LSD:30) และ
กิจกรรมที่มี
ความหมายสำหรับ
ฟื้นฟูคนพิการทางจิต
(Meaningful
Activities)

เยี่ยมบ้านคนพิการ
ทางจิตในชุมชน
เพื่อประเมิน
ศักยภาพของ
ครอบครัว และ
ความพร้อมของคน
พิการฯ เพื่อฝึก
กิจกรรมให้คน
พิการและ
ครอบครัว

ฟื้นฟูทักษะที่บกพร่อง

1. ด้านสุขอนามัยส่วนตัว
- 2.การอยู่อาศัยในครัวเรือน
- 3.การสื่อสาร
- 4.การอยู่อาศัยในชุมชน
- 5.การผ่อนคลาย
- 6.การทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ

ติดตามอย่าง
ต่อเนื่องทุกๆ
1-2 สัปดาห์

คนพิการทางจิตใจหรือ
พฤติกรรม ได้รับการ
ดูแลฟื้นฟู จากชมรมฯ
จนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

Step 1

กรรมการชมรม

ก่อนการฟื้นฟูฯ
-(LSD:30 ข้อ)
-QOL 26 ข้อ

Step 2

-กรรมการชมรม
-คนพิการทางจิต

Step 3

-กรรมการชมรม
-คนพิการทางจิต
-ญาติ/ผู้ดูแล

(Meaningful Activities)

Step 4

หลังการฟื้นฟูฯ
-(LSD:30 ข้อ)
-QOL 26 ข้อ

Step 1

ให้ความรู้การฟื้นฟูสมรรถภาพและทักษะในการดำรงชีวิต6ด้าน (LSD:30) และกิจกรรมที่มีความหมายสำหรับฟื้นฟูคนพิการทางจิต(Meaningful Activities)

Step 2

เยี่ยมบ้านคนพิการทางจิตในชุมชน เพื่อประเมินศักยภาพของครอบครัว และความพร้อมของคนพิการฯ เพื่อฝึกกิจกรรมให้คนพิการและครอบครัว

Step 3

ฟื้นฟูทักษะที่บกพร่อง

1. ด้านสุขอนามัยส่วนตัว
2. การอยู่อาศัยในครัวเรือน
3. การสื่อสาร
4. การอยู่อาศัยในชุมชน
5. การผ่อนคลาย
6. การทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ

Step 4

ติดตามอย่างต่อเนื่องทุกๆ 1-2 สัปดาห์

แบบบันทึกการฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวชและกาฟื้นฟูสุขภาพ

ชื่อ ☐ นาม ☒ นามสกุล กมลวรรณ อายุ 48 ปี

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ประเด็น/กิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพ	การดำเนินการ	ผลที่ได้รับ	หมายเหตุ
1	20 มี.ค. 62	พบแพทย์จิตเวชที่โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น - ตรวจสุขภาพจิต - ตรวจเลือด - ตรวจปัสสาวะ	พบแพทย์จิตเวชที่โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น - ตรวจสุขภาพจิต - ตรวจเลือด - ตรวจปัสสาวะ	- ตรวจสุขภาพจิต - ตรวจเลือด - ตรวจปัสสาวะ	
2	4 พ.ค. 62	การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวช - การฝึกทักษะชีวิต - การฝึกทักษะสังคม - การฝึกทักษะอาชีพ	การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวช - การฝึกทักษะชีวิต - การฝึกทักษะสังคม - การฝึกทักษะอาชีพ	การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวช - การฝึกทักษะชีวิต - การฝึกทักษะสังคม - การฝึกทักษะอาชีพ	
3	25 พ.ค. 62	การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวช - การฝึกทักษะชีวิต - การฝึกทักษะสังคม - การฝึกทักษะอาชีพ	การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวช - การฝึกทักษะชีวิต - การฝึกทักษะสังคม - การฝึกทักษะอาชีพ	การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวช - การฝึกทักษะชีวิต - การฝึกทักษะสังคม - การฝึกทักษะอาชีพ	

วันที่ 25 เดือน พฤษภาคม ปี 2562 ผู้บันทึก

www.suansaranrom.go.th อ่อนน้อม พร้อมเปลี่ยนแปลง แสดงถึงการทำงานเป็นทีม   โรงพยาบาล รนตรา เจริญชัย

หลังการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า คนพิการทางจิต

1. มีค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะในการดำรงชีวิตแต่ละด้านเพิ่มขึ้นทั้ง 6 ด้าน

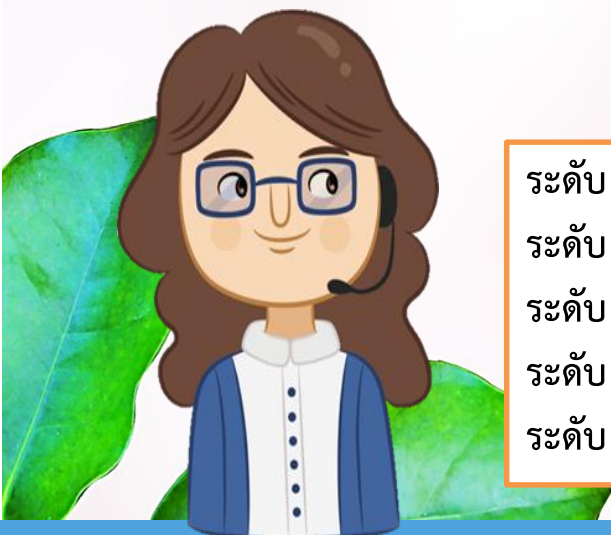
2. คุณภาพชีวิตในภาพรวม อยู่ในระดับดีเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.40

ซึ่งคุณภาพชีวิตรายด้าน พบว่า

- ด้านสุขภาพกายเพิ่มขึ้นในระดับดี ร้อยละ 31.52
- ด้านจิตใจเพิ่มขึ้นในระดับดี ร้อยละ 24.61
- ด้านสัมพันธภาพทางสังคมเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.43

ที่	ทักษะในการดำรงชีวิต	ก่อนการฟื้นฟูฯ	หลังการฟื้นฟูฯ
1	ทักษะด้านสุขอนามัยส่วนตัว	1.1	2.4
2	ทักษะด้านการอยู่อาศัยในครัวเรือน	1.3	2.6
3	ทักษะด้านการสื่อสาร	1.8	2.3
4	ทักษะด้านการอยู่อาศัยในชุมชน	1.9	3.1
5	ทักษะด้านการผ่อนคลาย	1.4	2.1
6	ทักษะด้านการทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ	0.9	1.2

ระดับ 1 ค่าเฉลี่ย 0 - 0.5 คะแนน	หมายถึง ขาดความสามารถในการทำกิจกรรมนั้น
ระดับ 2 ค่าเฉลี่ย 0.51-1.5 คะแนน	หมายถึง สามารถทำได้แต่ไม่ได้ทำ
ระดับ 3 ค่าเฉลี่ย 1.51-2.5 คะแนน	หมายถึง สามารถทำได้แต่ต้องช่วยเหลือทุกครั้ง
ระดับ 4 ค่าเฉลี่ย 2.51-3.5 คะแนน	หมายถึง สามารถทำได้เมื่อช่วยเหลือบางครั้ง
ระดับ 5 ค่าเฉลี่ย 3.51-4.0 คะแนน	หมายถึง สามารถทำได้เอง

สรุป : กิจกรรมการฟื้นฟูทักษะคนพิการทางจิตโดยชมรมจิตอาสา

- ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิตให้กับคนพิการทางจิตให้
 - * สามารถดูแลสุขภาพกายและจิตใจของตนเอง
 - * ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้เหมาะสม
 - * สามารถทำงานมีอาชีพเลี้ยงตนเองได้
- มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

